

Nočemo previsokih količin klora v vodi ali energetskih šokov

Sodobno poslovno okolje je izpostavljeno več varnostnim tveganjem, kot se zdi na prvi pogled. Ugotovitve Inštituta za korporativne študije kažejo, da se v državnih podjetjih, ki obvladujejo strateško infrastrukturo, premalo zavedajo pomena korporativne varnosti

ALEŠ KOCJAN

Sintalov varnostnik, ki je pred dvema tednoma iz glavnega trezorja varnostnega podjetja Sintal odnesel nekaj sto tisoč evrov, je imel po navedbah vodstva podjetja "perfekten dosje v smislu varnostnega preverjanja". Ni bil zadolžen, živel je urejeno življenje z zunajzakonsko partnerko in njenima otrokoma. Seveda pa je svojevrsten paradoks, da je sploh prišlo do kraje v podjetju, ki se ukvarja z varovanjem lastnine svojih naročnikov.

Luknje v varnostnih sistemih se pojavljajo na vsakem koraku, v domala vsakem podjetju, opozarjajo na Inštitutu za korporativne študije (ICS), ob tem pa poudarjajo, da je pomen korporativne varnosti v slovenskem okolju nekaj neznanega, tujega, predvsem pa odvečen strošek za lastnike. Da ne gre le za strošek, pa govorijo dogodki, ki smo jim priča vse pogostejše, pa tudi raznolikost varnostnih tveganj, ki jim je poslovno okolje v sodobni družbi izpostavljeno. Minuli mesec denimo so kriminalisti stopili na rep osmerici spletnih kriminalcev, ki je z bančnih računov pravnih in fizičnih oseb z različnimi spletnimi zvižčami kradla denar in odtujila približno dva milijona evrov. Da se je lahko kaj takega zgodilo, je seveda moral zatajiti eden od varnostnih mehanizmov oziroma je bilo krivo, kot opozarjajo v ICS, umanjkanje celovitega obvladovanja varnostnih tveganj.

Izpostavljenost strateške infrastrukture

Na ICS nenehno opozarjajo, da na pomen varnosti pogosto pozabimo, ko se osredotočamo zgolj na finančni

vidik in dobičkonosnost poslovanja. Še zlasti v kriznih časih je družbena odgovornost varnega in neprekinjenega delovanja pogosto zapostavljena, tako je varnost pogosto zreducirana na varovanje objektov, skladišč, poslovalnic ... Zanimarjen pa je celovit sistem varovanja, strateškim politikam je namenjeno marginalno mesto. Zato na ICS opozarjajo zlasti na pomen korporativne varnosti v organizacijah, ki upravljajo državno strateško infrastrukturo, denimo električno omrežje, avtoceste, vodovod, plinovod, železniško omrežje itd. "Ne smemo pozabiti, da so ta podjetja monopolisti, zato ker jim je država podelila monopol, in da obvladujejo kritično infrastrukturo. V zameno za to pa pričakuje družba varno upravljanje in delovanje te strateške infrastrukture," opozarja Denis Čaleta z ICS.

Tveganja vse bolj kompleksna

Analize kažejo, da je sektor proizvodnje in distribucije električne energije ključni. Vsi drugi sektorji, denimo proizvodnja in transport hrane, proizvodnja drugih energentov, transport, zagotavljanje pitne vode, finančni sektor, zdravstvo in drugi, so močno odvisni od tega sektorja. Istočasno je izrednega pomena tudi komunikacijska informacijska tehnologija. Že minimalne motnje v delovanju te infrastrukture lahko imajo zelo velike posledice za normalno delovanje moderne družbe. Tveganja in grožnje, ki jim je izpostavljena kritična infrastruktura, so v zadnjem času še bolj kompleksni, če se zgolj osredotočimo na že omenjene kibernetske grožnje in terorizem. Milan Gabor, direktor podjetja Viris, ki zagotavlja informacijsko varnost svojim naročnikom ter ugotavlja kibernetska tveganja na informacijskih sistemih, pravi, da lahko imajo uspešni napadi na kritično infrastrukturo velike poslovne posledice. "Sicer je res, da so ti centri vodenja, kot jih imenujejo v kritični infrastrukturi, ločeni od navadnega omrežja, vendar je možno v določenih primerih tudi pri nas opaziti, da se najdejo kakšne naprave, dostopne tudi z interneta. Vsekakor pa si ne bi želel recimo večje količine klora v vodi, ki jo pijem, ali da bi se kdo lotil in odrezal kakšen del mesta od električnega omrežja," je piker Gabor.

Nesistemske pristop k varnostnim tveganjem

Na vprašanje, ali se v podjetjih, kot so Eles, HSE, Slovenske železnice in drugi upravljavci kritične infrastrukture, v zadostni meri zavedajo pomena t. i. korporativne varnosti, je težko odgovoriti, saj je pojem precej širok. Iz podjetij, ki v imenu države upravljajo kritično infrastrukturo (Slovenske železnice, Eles, HSE, Pošta, Dars, Luka Koper), smo dobili odgovore, ki nakazujejo, da veliko pozornost posvečajo varnosti zaposlenih, varovanju okolja in seveda objektov ter infrastrukture. Toda Čaleta z ICS pogrša celovit pristop k obvladovanju tveganj. "Vsi skrbno varujejo in urejajo svoja omejena področja znotraj teh podjetij, zato o kaki usklajenosti težko govorimo. Izgovarjanje na standardizacijo pa je druga večja težava, saj so zadeve v fazi urejenosti dokumentov relativno urejene, vendar pa je realna izvedba popolno nasprotje," meni. Ob vsem tem ne gre pozabiti stalnih menjav strateškega vodstva državnih podjetij, ki se v nadaljevanju odražajo v pomanjkanju in stalnem spreminjanju strateških politik, ki varnosti namenijo marginalno mesto. "Vse to se odraža v nesistemskem pristopu, ki kljub določenim vložkom na področje obvladovanja teh tveganj ravno zaradi nesistemskega pušča ogromno varnostnih praznin," še pojasnjuje Čaleta, korporativno varnostni menedžerji pa po njegovem - če sploh obstajajo - nimajo vzvodov v svojih rokah, tako da informatika deluje v svoji smeri, fizična in tehnična varnost se razvija v svojo smer.

Pošta letno več kot dva milijona evrov za varnost

Po ugotovitvah ICS imajo področje korporativne varnosti najbolj urejeno v velikih podjetjih, v katerih država s svojim deležem ne prevladuje, hkrati pa so ta podjetja usmerjena na tuje trge. Med šampione na tem področju po mnenju inštituta sodita Krka, kjer imajo zlasti dobro organizirano varovanje intelektualne lastnine, in Gorenje, med državnimi podjetji pa iz povprečja odstopa Pošta Slovenije, ki ima edina oddelek za področje korporativne varnosti in nadzora, ki na podlagi vseh relevantnih varnostnih pojavov načrtuje, vodi in

Varnost je pogosto zreducirana na varovanje objektov. (Marko Vanovšek)

usmerja storitve zasebnega varovanja ter v posameznih primerih tudi poslovne procese podjetja v smeri zagotavljanja najvišje stopnje varnosti za zaposlene in za premoženje. Znotraj oddelka korporativne varnosti imajo oddelek notranje kontrole, oddelek informacijske varnosti in pooblaščenca za preprečevanje pranja denarja. Pošta Slovenije nameni korporativni varnosti več kot dva milijona evrov na leto. V drugih podjetjih natančnih izračunov, koliko denarja namenijo različnim vidikom varnosti, nimajo, razen v Elesu, kjer sredstva načrtujejo po področjih in so lani po posameznih objektih namenili 60.000 evrov

za izvedbo protivolomnega sistema in videonadzora, za triletno vzpostavitev kompletnega tehničnega varovanja enajstih objektov načrtujejo okvirno vrednost 700.000 evrov, letno pa namenjajo okrog 10.000 evrov za izdelavo samostojnih projektnih dokumentacij ter 5000 evrov letno za penetracijske teste informacijskega omrežja. Velik delež stroškov so tudi licence programske opreme.

Na ICS vidijo rešitve za bolj usmerjeno in sistemsko reševanje težav zagotavljanja varnosti v bolj rigorozni zakonodaji. Država bi po njihovem morala bolj jasno predpisati podlago za celovito obvladovanje tveganj.

Dve proti ena za Košake

Ugotovitvam Nacionalnega veterinarskega inštituta ljubljanske Veterinarske fakultete, da v govejem kulenu z označbo halal mariborske TMI Košaki ni bilo svinjine, je pritril tudi drugi akreditiran laboratorij na Švedskem, ALcontrol AB, so včeraj sporočili iz Košakov. Celotna afera se je pričela, ko je švedska agencija za prehrano sporočila, da je prvi nacionalni laboratorij odkril svinjski DNK v kulenu mariborskih Košakov s certifikatom halal, šlo je torej za izdelek, primeren za muslimane, ki ne jedo svinjine. Izdelek je prodajalo družinsko podjetje Mediteran na Švedskem. "Na osnovi netočnih navedb smo s poslovnimi partnerji v javnosti utrpeli veliko poslovno škodo, omenjene navedbe pa so po krivem omajale tudi zaupanje v našo kvaliteto, ki je nesporna," je ob novici sporočil predsednik uprave Košakov Jure Bojnec. "V naslednjih dneh bomo sprejeli odločitve, kakšne pravne ukrepe bomo izvedli," je še dodal, še vedno pa ni jasno, kako je lahko nastal razkorak z rezultati prve analize, ki je pokazala kar deset odstotkov svinjine v "spornem" kulenu. V Košakah se namreč na naše klice in sporočila s prošnjo po dodatnih pojasnilih niso odzivali.

Tudi švedski laboratorij ALcontrol AB je potrdil, da v košaškem kulenu ni bilo svinjine. (Marko Vanovšek)

Medtem pa imajo zaradi afere težave tudi drugi proizvajalci mesnih izdelkov. Izidor Krivec, direktor Celjskih mesnin, nam je povedal, da so iz tujine v zadnjem času zaradi afere prejeli veliko pozivov po dodatnih dokazih o kvaliteti in nespornosti njihovih izdelkov.

"Zaradi tega smo imeli kar nekaj težav, saj trgi hitro odreagirajo, zaupanje pa upade glede vseh izdel-

kov, ki prihajajo iz Slovenije. Tuji trgi takšno afero pogosto izkoristijo tudi za promocijo domačih izdelkov in skušajo omejevati uvoz, zato bodo dolgoročne posledice vidne šele, ko bo preteklo več časa. Jasno pa je, da zgodba s Košaki ni pozitivna in da dolgoročne posledice bodo," meni Krivec, ki za zdaj gospodarske škode ne more ocenjevati, saj bo ta torej vidna šele na dolg rok. (jaj)

VOX POPULI

Zakaj se ključni akterji Evropske unije obračajo od politike strogega varčevanja, ki so jo doslej dosledno zagovarjali?

- Ker varčevanje ruši socialno državo.
- Ker so države na robu (Španija, Italija, Francija ...) uspele s svojim nasprotovanjem Nemčiji, zagovornici strogega varčevanja.
- Ker je treba najti ravnovesje med varčevanjem in zagonom gospodarstva.
- Ker je treba poiskati nove družbene in poslovne modele, saj je očitno, da sedanji ne delujejo več.
- Ne vem, me ne zanima.

www.vecer.com

Odgovor na prejšnje vprašanje

Se strinjate, da Policijski sindikat Slovenije, katerega člani že od 11. januarja stavkajo, med prazniki zaostri stavko?

- Da, ker so policisti slabo plačani. 34 %
- Sploh nisem opazil/-a, da stavkajo. 24 %
- Ne, ker bodo povzročili prometni kaos na mejnih prehodnih. 17 %
- Ne, ker z nezakazovanjem siromašijo že tako obubožan državni proračun. 12 %
- Ne vem, me ne zanima. 6 %
- Da, ker med stavko izrekajo le opozorila in ne glob. 7 %

Število glasov: 633